СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Р... 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ЖОВТНЯ 1986 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 15, 1986 — No. 197. VOL. XCIII.

Ук... стрічалися ...ліканським кандидатом

Під час зустрічі (зліва): Габіб Маджар, представник афганістанців, д-р Юрій Солтис, Олена Геймур, Петро Матіяшек, Лідія Чорна, А. О'Рурк, Марія Душник, віцепрезидент ради, Лариса Крупа і (спереду) Нелсон Рокфеллер, директор етнічних груп в кампанії за вибір О'Рурка на губернатора.

Ню Йорк. — Тут відбулося недавно прийняття, яке спонзорувала Рада етнічних груп Республіканського комітету стейту Ню Йорк, для зустрічі республіканського кандидата на губернатора нюйоркського стейту Ендрю О. Рурка.

Прийняття відбулося в помешканні Крістін Валмі, якій від Ради етнічних груп Марія Душник подарувала українську керамічну вазу з трипільським взором.

На прийнятті крім українців, були ще присутні представники інших етнічних груп. Українська група включала адв. Романа Гуглевича, Зіновія Туркала, Миколу Шпитка, Богдана Фариму, д-р Валентину Калиник та інших.

Округи Ню Йорку, Торонто і Баффало відбудуть організаційні наради

Джерзі Ситі, Н. Дж. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що в четвер, 16-го і неділю, 19-го жовтня ц.р., у трьох Округах УНСоюзу відбудуться організаційні наради.

Метрополітальна нюйоркська Округа ,яка об'єднує 30 відділів, що нараховують понад 4,000 членів, відбуде організаційні наради в четвер, 16-го жовтня,о год. 6:30 вечора в залі Українського Спортового Клюбу, при 122 Друга авеню .Головою Округи є Микола Хоманчук, а почесним головою д-р Іван Флис. Екзекутивний Комітет УНС під час нарад буде заступати д-р І. Флис, головний предсідник. Участь в зборах візьме також Генрі Флойд, крайовий керівник продажу забезпечення УНСоюзу.

Торонтонська Округа буде мати наради в неділю, 19-го жовтня, о год. 3-ій по полудні в залі української католицької церкви св. Евхаристії, при 515 Бродвю авеню, Іст Торонто. Округу, яка об'єднує 22 відділи, що нараховують понад 2,500 членів, очолює Василь Шаран, а почесним головою є ред. Василь Дідюк. Головним промовцем під час нарад буде д-р І. Флис, а також учасниками нарад будуть: мгр Іван Ґеврик, головний директор для Канади, Леонід Філь, головний контролер, і В. Дідюк, головний радний. Присутнім буде рівнож Г. Флойд.

Округа баффалівська також відбуде свої організаційні наради в неділю, 19-го жовтня, о год. 2:30 по полудні в залі Українсько-Американського Горожанського Центру, при 205 Мілітари ровд. До Округи належить 7 відділів, які нараховують біля 1,000 членів, а головою її є Роман Конотопський. Доповідь про союзові справи під час нарад

(Закінчення на стор. 3)

Проф. І. Шевченко обраний головою асоціяції візантологів

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — На XVII Світовому з'їзді візантологів у Вашінгтоні, найбільш Міжнародної престижевої асоціяції візантологів проф. Ігор Шевченко з Гарвардського університету був обраний головою цієї організації.

У з'їзді брало участь понад 450 науковців з 40 країн. Він відбувався у Дамбартон Овк та у Джортавнському університеті.

Проф. І. Шевченко був директором Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету минулого академічного року.

Покажуть фільм про совєтські свідчення

Філядельфія. — У суботу, 18-го жовтня ц.р., о год. 4:30 по полудні Філія ФКУ у Філядельфії висвітлить автентичний фільм свідчення совєтських горожан проти українців-горожан Америки.

Є це офіційний фільм ОСІ тобто відео-тасьма, що її американський суд вживав у процесі проти одного обвинуваченого. Ця тасьма дуже багатомовна.

Короткий вступ до запису зробить Святослав Караванський, а після висвітлення адвокат Андрій Шуль подасть коротку аналізу цього свідчення з леґальної точки зору.

Вступ на імпресу — 5 дол. Додаткові інформації можна отримати від Філії УКУ (215) 635-1555.

Фонд ім. Франка проголосить нагороди

Чикаго. — Правління Українського Літературного Фонду ім. І. Франка влаштовує тут літературний вечір в честь Івана Франка в ювілейному році свого Патрона і в 30-ліття праці УЛФ.

Вечір відбудеться в суботу, 1-го листопада ц.р., о год. 6:30 вечора в авдиторії парафії свв. Володимира і Ольги.

В програмі: доповіді, мистецьке читання творів І. Франка. На закінчення відбудеться вручення нагород письменникам, яким літературне жюрі признало за їхні твори, що їх вони прислали на 7-ий конкурс УЛФ.

Правління УЛФ признало найвищі нагороди сл.п. Василеві Стусові і Йосипові Терелі.

Кардинал О'Коннор виясняє своє становище в справі „захисту" Чеймберса

Ню Йорк, Н.Й. — Кардинал Джан О'Коннор, глава католиків Ню Йорку, у статті в тижневику для нюйоркських католиків останньої неділі висловив сильне стурбовання тим, що може наступити погіршення відносин поміж жидами і католиками в місті через справу молодого хлопця католика Роберта Е. Чеймберса, оскарженого в убивстві молодої жидівської дівчини, його спорадичної коханки, Дженніфер Левін, під час „дикого сексу", як каже оскаржений, що сталося ненароком.

Оскарженому в убивстві Чеймберсові виявили багато симпатії і підтримки два католицькі духовники, в тому архиєпископ Нюарку Теодор Е. МекКаррік, які добилися випущення оскарженого на поруки за кавцією 150,000 долярів, суми, яку не могла заплатити Чеймберсова самітня мати, і тому її син був примушений перебувати в тюрмі до суду. Ця кавція дуже розгнівала численних членів родини Левін, як і їх багатьох одновірців, які — підтримані зливою упереджених статтей і заміток у „великій і відповідальній" як і в сенсаційній пресі, де раз-у-раз підкреслюється „католицтво" здоганого вбивника, — були дуже проти того, що суддя звільнив Чеймберса з ув'язнення перед слідством.

Кардинал О'Коннор впевняє у обширній статті жидівських громадян його Архидієцезії, що він щиро болів трагедією обох родин, і — як християнин — співчуває і з родиною Левін і з родиною оскарженого. Це саме почуття милосердя керує і священиками, що взяли тим часом у опіку 19-літнього Чеймберса, який кожного дня зголошується до отця Т. Ленарда, як і виконує певну працю в самому Ню Йорку, чекаючи суду, що його або засудить, або оправдає.

Сам Р. Чеймберс, перше ніж ступити на слизьку стежку „розбавленої молоді", для яких горілка, наркотики і „дикий секс" стали чи не щоденною справою, був добрим католицьким хлопцем, навіть вівтарним служкою, та відвідував католицьку елементарну школу, звідки його знає о. Т. Ленард, його теперішній добродій-опікун.

В КОНҐРЕСІ ЗСА ПО РІЗНОМУ ОЦІНЮЮТЬ ВИСЛІД ПЕРЕГОВОРІВ

Вашінгтон. — Сенатори і конгресмени ЗСА по різному оцінюють міжвершинні переговори між президентом Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Горбачовим в Ісляндії, які, як відомо, закінчились неуспішно і тим самим чергова вершинна конференція, яка мала відбутися при кінці цього, або на початку наступного року у Вашінгтоні не відбудеться.

Обидвом співрозмовцям не вдалося договоритися про справу редукції нуклеарної стратегічної зброї, зокрема ракет далекого і середнього засягу тільки тому, що совєти намагалися вманеврувати З'єднані Стейти Америки, в тому випадку самого Президента і його найближчих співробітників, в пастку і домагалися, щоб Р. Реґен, зрікся своєї стратегічної оборонної ініціятиви, тобто дослідів, продукції і розміщення космічних апаратів, завданням яких буде перехоплювати і знищувати ракети в просторах.

Далеко до переговорів в Женеві і тепер, коротко перед зустріччю в Ісляндії, президент Р. Реґен заявляв і підкреслював, що СДІ не може бути предметом переговорів про редукцію зброї, бо сама вона не є офензивною зброєю, а засобом оборони ЗСА і решти вільного світу.

Очевидно, М. Ґорбачов і його дорадники цілковито зігнорували заяви Президента ЗСА і в Рейкявіку піднесли цю справу у площині принципу. ЗСА не погодились на переговори в цій справі і тому наступило фіяско самих переговорів.

Сенатор Ричард Ґ. Лугар республіканець з Індіяни, голова впливової сенатської комісії закордонних зв'язків, сильно і послідовно обороняє президента Р. Реґена і вказує на пастку СССР, у яку Ґорбачов намагається „загнати" Президента ЗСА. Але демокати, може навіть не з принципових, а з практичних міркувань, атакують Р. Реґена. Наприклад, сенатор Клейборн Пелл з Ровд Айленду, який вважає, що Президент „випустив з долоні вже зловлену птицю за дві пташки, що ще знаходяться на волі у корчах". Він мав на думці СДІ, стратегічну оборонну ініціятиву, чи космічну зброю, якої ЗСА ще не мають.

Сенатор Ґері Гарт, демократ з Кольорадо, який рахується одним з кандидатів на президента в 1988 році, ще гостріше засудив Р. Реґена і заявив, що „для теперішньої Адміністрації важливіще є розбудовувати космічну зброю, як займатися контролею зброєння взагалі". Обидва демократи висловили надію, що Уряд змінить свою політику „поки ще час". Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що демократи хочуть пекти свою печеню з неуспішних розмов в Ісляндії і висуватимуть цю справу під час виборів в цьому році і у президентській кампанії. Сен. Сем Нанн, демократ з Джорджії заявив, що Палата Репрезентантів і Сенат „мусять ближче приглянутись до програми СДІ". Одним словом намагатимуться прикручувати шрубки і, очевидно, перешкоджатимуть Адміністрації у веденні закордонної і оборонної політики. Таку думку заступає більшість поміркованих і консервативних аналітиків.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ОБОРОНЯЄ СТАНОВИЩЕ ЗСА

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, повернувшись із дводенних розмов з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим в Ісляндії, почувався до обов'язку скласти звіт американському народові з перебігу розмов і неуспішного закінчення зустрічі тимбільше, що противники політики Адміністрації вже розпочали тут і там зручно використовувати нібито „помилки" Президента ЗСА для своїх партійних справ, а головно для передвиборчої кампанії цього року і президентської в 1988 році.

Очевидно, причиною неуспішности переговорів не була тільки справа СДІ, тобто стратегічної оборонної ініціятиви ЗСА, від якої президент Р. Реґен не хотів відмовитись, але також загальний стратегічний баланс, який, на думку совєтських військових стратегів, міг бути захитаний в користь Заходу, який технологічно далеко випередив Совєтський Союз, хоч він, СССР, напродукував значно більше ракет і з більшою силою атомового удару. Щоб виграти пропагандивно переговори в Рейкявік М Ґорбачов і його дорадники приготовили для ЗСА пастку, знаючи наперед, що Вашінгтон ніколи не зрезигнує з стратегічної оборонної ініціятиви, яка не тільки дає почуття безпеки для ЗСА і решти вільного світу, але яка, як заявив Президент, була причиною, що совєти взагалі почали говорити про редукцію нуклеарної зброї і частинне роззброєння.

На думку Р. Реґена, совєтський лідер М. Ґорбачов зірвав переговори з тих чи інших причин. Про причини скажуть пізніше особи, які докладно студіюють підсовєтські справи і відносини Москви до ЗСА і демократичних країн Заходу. З'єднані Стейти Америки, — заявив Президент, — не змінили своєї думки, що договір про зменшення стратегічної нуклеарної зброї, зокрема міжконтинентальних ракет далекого і середнього засягу можна буде підписати в майбутньому, якщо СССР цього бажатиме. Зрештою в Ісляндії вже був випрацьований докладний плян зменшення ракет середнього засягу в Европі і Азії і він становитиме базу для переговорів американських і совєтських представників в Женеві і під час евентуальної зустрічі Р. Реґена з М. Ґорбачовим, якщо така відбудеться. „Ми розійшлися без підписання договору в Рейкявік, — відмітив Президент ЗСА, — але питання відвідин совєтського лідера до ЗСА стоїть відкритим і сама програма чергової зустрічі на вершинах все ще є актуальною".

Президент Р. Реґен дуже ефективно оборонив становище ЗСА пояснивши, що підписання договору про озброєння є одна річ, а оборона Америки і вільних країн світу перед евентуальною атакою нуклеарною зброєю — друга. Він стоїть на становищі, що краще зачекати з договором, як підписати некорисний для ЗСА, що міг би мати погані наслідки.

Зрештою, крім зменшення стратегічних ракет, в Ісляндії були порушені також інші, зокрема гуманітарні справи, недотримання Совєтським Союзом Гельсінкських угод, реґіональні конфлікти тощо.

Не зважаючи на деякі скрайності в оцінці розмов Президента з М. Ґорбачовим, в загальному законодавці, політичні аналітики і коментатори, а також альянти ЗСА в Европі, які мали нагоду почути пояснення цих справ з уст державного секретаря ЗСА Джорджа Шулца, підтримують становище Р. Реґена. Совєтську сторону в оцінці розмов в Рейкявіку заступав досить обережно Ґенналій Герасімов, речник міністерства закордонних справ СССР, який, подібно як президент Р. Реґен, залишив відчинену хвіртку для можливого продовження переговорів в Женеві і майбутніх зустрічей на вершинах.

У СВІТІ

РЯТУНКОВІ ГРУПИ ПРОДОВЖУЮТЬ шукати за оцілілими жертвами землетрусу в Ель Сальвадорі, у якому загинуло, згідно урядовою статистикою 899 осіб, а 10,000 осіб були поранені, деякі тяжко. Покищо не відомо скільки залишилося без даху над головою, але припускають, що приблизно від 150 до 200,000 осіб. У Вашінґтоні повідомили, що загинули також два американські громадяни. Уряд ЗСА й уряди інших країн вислали до Ель Сальвадору допомогу, в першу чергу паланки, теплі накривала, одяг, харчі, ліки полеві шпиталики тощо.

ХРИСТИЯНСЬКО-СОЦІЯЛЬНА унія, політична партія Баварії, здобула у стейтових виборах значну перемогу, здобуваючи 55,9 відсотка усіх голосів. Прем'єр-міністер Баварії Франц Йозеф Штаравс, найбільш надійний партнер коаліційного уряду канцлера Гельмута Коля, рядить Баварією уже 24 роки підряд і, як виглядає з висліду виборів, згадана партія й далі очолюватиме провінційний уряд. Соціяльні демократи, які мають амбіцію виграти в січні 1987 року парляментарні вибори в Західній Німеччині і спільно з іншими ліберальними партіями творити новий уряд, в Баварії здобули тільки 27,4 відсотка голосів, найменше з усіх провінцій ФРН. Очевидно, канцлер Г. Коль задоволений вислідами виборів в Баварії.

КОРОЛЕВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ Єлисавета II відбуває історичні відвідини в Китайській Народній Республіці, бо це вперше британський суверен відвідує китайський материк. Єлесавета II перебуватиме в Китаю шість днів і зустрінеться там з найвищими китайськими лідерами. Візита королеви наступила майже два роки після того, як Великобританія і КНР полагодили справу Гонг Конгу.

УРЯД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ запротестував проти захоплення совєтами корейського риболовного корабля біля японського острова Гокаїду. Офіційні представники південнокорейського уряду заявили в Сеулі, що вони не розуміють чому совєтські кораблі вирішили притримати корейський човен. Тому, що Сеул не має дипломатичних зв'язків з СССР, а всі дипломатичні справи полагоджує для Кореї Японія, корейський уряд мусить чекати на вияснення з Токіо.

АҐЕНТСТВО ЮНАЙТЕД ПРЕСС Інтернашенел інформує з Варшави, що польські комуністичні власті домагаються розв'язання ради „Солідарности" і погрожують, що почнуть арештувати активістів відновленої профспілки, яка хоче діяти леґально на підставі інуючої в Польщі конституції. Не зважаючи на те, що уряд заборонив діяльність „Солідарности", ця профспілка, очолювана Лехом Валенсою, все ще має багато симпатиків серед польського народу і то не тільки серед робітників, але також серед інтелектуальної верстви. „Ми волієемо сидіти за ґратами, як бути невільниками на волі", — заявили ініціятори створення ради „Солідарности", Адам Міхнік і Збігнєв Буяк.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ ДЕПОРТУВАЛА шість осіб запідозрілих в терористичній діяльності. Офіційні речники британського Скотланд Ярду заявили, що усі шість належали до групи Абу Нідаля, яка займалася і переводила терористичні акти не тільки у Великобританії, але також в інших европейських країнах. Шістка тепер приготовлялася до атентатів на американські і британські об'єкти в Лондоні, але вони були своєчасно розкриті службовцями Скотланд Ярду. Газета „Сандей Телеграф" повідомила, що серед шістки було п'ять арабів і один швед.

В АМЕРИЦІ

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена плянує впровадити нові правила, щоб охоронити старих людей по старечих домах від злого трактування з боку керівництва тих домів та їх працівників. Усім старим людям, які перебувають і перебуватимуть по старечих домах, ґарантуватиметься „достойна екзистенція" за цими новими правилами, що їх накреслив Департамент здоров'я і людської обслуги. З ухваленням цих правил, управління старечого дому мусітиме повідомляти своїх резидентів про те, що їм належаться різні послуги правників та послуги інших урядових офіційних осіб, якщо виникає така потреба. Резиденти старечих домів теж матимуть право впливати на політику старечого дому і матимуть доступ до власних історій хворіб тощо.

НОВИЙ ЛІК ПРОТИ вагітности і одночасно такий, що припиняє вагітність, вироблено у Франції і вживається в обмеженому засягу вже тепер, а в Америці він стане доступним для бажаючих жінок через рік. Цей новий лік має назву RU486. Лікарі, знайомі з цим ліком, кажуть, що це „один з найбільш хвилюючих поступів у царині родинного плянування за останні багато років".

В НЮ ЙОРКУ ЗАКІНЧИЛИ інженерські досліди над проєктом додаткового постачання міста водою з ріки Гадсон, і прийшли до висновку, що таке можливе й побажане. З Гадсону можна буде брати приблизно 300 мільйонів ґальонів денно. Досі Ню Йорк споживає 1.5 більйона ґальонів води денно, але цієї, хоч і великої кількости води не вистачає для міста, якщо воду побирати з самих водних резервуарів. Очевидно, такі міські пляни відразу змобілізували різні групи з середньої течії ріки, і вони виступили проти такого побирання води, бо, мовляв, місцевості в Гадсон-долині, такі, як Покіпсі, не матимуть достатньо води для себе. Справу мабуть вирішуватиме врешті-решт Олбані і губернатор.

ВСЕ БІЛЬШ І БІЛЬШ зростаюча хвиля злочинности по школах примусила освітніх діячів Ню Йорку та інших теренів ближче простудіювати цю тему, і так у Бостоні вже учням пропонують 10-тижневий курс про те, як запобігти буйній і злочинній поведінці серед них самих. Цей курс веде лікарка д-р Дебра Протров-Смит, яка спеціялізується в дітях і підлітках правопорушниках, що їх тепер по школах не одиниці, як це було колись, а пересічно четвертина кляси. Лікарка під час 45-хвилинної сесії курсу дейно обговорює причини і наслідки „гарячої поведінки" і „непогамованого бажання битися" серед молоді — тобто нахилу полагоджувати непорозуміння поміж хлопцями шляхом насильства, фізичної бійки з вжиттям ножів чи й вогнепальної зброї. Викладач у той спосіб старається показати цим підліткам „темну сторону" такожо реагування. Доктор Протров-Смит розповідає учням про відомі із статистики дані, що найбільш поширеною смертю між молодими неграми віком від 15-ти до 24-го року життя є убивство, і що убивник і жертва, як правило, є тієї самої раси; що в 60 відсотках убивник і убитий знали добре один одного. Це все не раз вражає молодих людей, які про ... похмуру статистику „не мали зеленого поняття".

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ БАГАТОЛЮДНО ЗУСТРІЧАЛИ Р. КОНКВЕСТА

Ню Йорк. (О.К.) — В четвер, 9-го жовтня ц.р., відбулася тут в Українському Інституті Америки зустріч із автором книжки про Великий голод д-ром Робертом Конквестом.

Зустріч, влаштована УІА, УНСоюзом і Видавництвом Оксфорд, що випустило працю Р. Конквеста п.н. „Жнива смутку", зібрала велику кількість осіб, що вщерть виповнили залю та передсінки УІА, в числі понад 260 осіб.

Серед присутніх можна було бачити представників українського наукового і громадського сектора, редакторів „Свободи" та „Українського Тижневика", чужинецьких кореспондентів, а предусім відмічено велику кількість молоді.

Вечір відкрив директор УІА Володимир Назаревич а провадив ним Віктор Рудь, член Екзекутиви ФКУ. Він представив д-ра Р. Конквеста та подав коротко його наукову кар'єру.

Працює він в престижевому Інституті ім. Гувера Стенфордського університету у відділі для Східньої Европи. Свої наукові дипломи д-р Р. Конквест здобув на університеті в Оксфорді і працював у Лондоні, Ню Йорку та на інших університетах. Він, як відомо, автор численних праць про совєтські проблеми, з яких найбільшу славу досі зробила книжка п.н. „Великий терор", про добу сталінізму в СССР. Тепер Р. Конквест, як підкреслив В. Рудь, працював довгий час над книжкою про Великий голод в Україні і її випущенням українці незвичайно багато завдячують авторові.

Д-р Р. Конквест доповідає в УІА.

(фото: ред. Н. Федущак, „Український Тижневик")

Р. Конквест розпочав своє слово ствердженням, що хоча багато чув про українську гостинність, однак дійсність перевищила всі його сподівання. Далі автор заявив присутнім, що українська спільнота у вільному світі незвичайно багато зробила, щоб усвідомити Заходові, що дійсно сталося у роках

(Закінчення на стор. 4)

ПОСТАВЛЯТЬ ЛАВКУ БІЛЯ ДЕРЕВЦЯ

Денвер, Кольо. — У суботу, 18-го жовтня ц.р., тут відбудеться дедикація лавки з відповідним написом під деревцем, посадженим 14-го червня ц.р. в пошану жертв нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. Дедикацію переведе посадник міста Денверу Ф. Пеня. Гарну з кольорадського червоного каменя лавку, за стараннямм 38-го Відділу СУА, уфундувала українська громада Денверу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Залицяння Москви до Пекіну

Совєтський лідер Міхаїл Ґорбачов ще в липні заповів, що він зацікавлений відновленням приязної співпраці з Китайською Народною Республікою. Доказом такої зацікавлености була висилка тепер до Пекіну численної совєтської делеґації на чолі із заступником міністра закордонних справ СССР Іґором Роґачовим, який від першого дня приїзду до КНР розвинув широку активність, відбув декілька зустрічів з китайськими провідними особами, а також радо виступив на пресовій конференції з участю журналістів акредитованих у Китаї.

Як відомо, лідери КНР, а спеціяльно сеньйор китайських комуністів Денґ Шіаопінґ, поставили три головні передумови, від яких вони узалежнюють відновлення співпраці і поліпшення дипломатичних зв'язків з СССР, а саме: виведення совєтських військ з Афганістану, закінчення окупації Камбоджі в'єтнамськими військами і зменшення наполовину прикордонних військ СССР на китайсько-совєтському кордоні, тобто з одного мільйона до 500,000 вояків.

,,Ми готові до розмов про всі справи і проблеми, які стоять на перешкоді совєтсько-китайської співпраці", — заявив кореспондентам Роґачов. Очевидно, повідомлення совєтського пресового аґентства ТАСС про започаткування відтягнення деякої кількости совєтського війська з Афганістану і заповідженого приїзду до Москви більшої в'єтнамської делеґації, яка напевно говоритиме з М. Ґорбачовим про таке ж зменшення їхнього війська в Камбоджі, не було припадковим.

Крім того Пекін недавно відвідав лідер польської комуністичної партії Войцєх Ярузельський, який, як кажуть політичні спостерігачі і аналітики, користується довір'ям совєтського Політбюра і самого Ґорбачова. Заповіли свої візити до КНР східньонімецький комуністичний лідер Еріх Гонекер, болгарський Тідор Живков і мадярський Янош Кадар.

Процес ,,потепління" відносин між китайським колосом і совєтським бльоком розпочався в 1983 році, коли тодішній лідер китайської комуністичної партії Гуа Ґуофенґ відвідав Румунію і Юґославію, а міністер закордонних справ Гуанґ Ґуа-Мадярщину, Чехо-Словаччину, Болгарію і Польщу. Правда, з цих відвідин нічого путнього не вийшло, але вже тоді було покладено підвалини під нову, чи радше відновлену ідею конструктивної співпраці, як рівний з рівним. Здається, що ,,ідеологічний спір" між Пекіном і Москвою сьогодні вже не має такої гостроти, як в 1961 році, можливо тому, що комуно-московські імперіялісти у переговорах з китайцями ніколи більше не згадують про єдність соціялістичних країн, чи вищість кремлівського центру над всіма іншими комуністичними державами. Москва формально не виреклася ще доктрини Леоніда Брежнєва про ,,збереження і забезпечення інтересів соціялістичних держав", але це ,,збереження" в ніякому разі не відноситься до Пекіну.

Чи розуміє і головно чи протидіє цій підступній політичній стратегії Москви Адміністрація президента Роналда Реґена. Мабуть, що так, бо Вашінґтон своїми торговельними пертрактаціями з КНР, обіцянкою продажу модерної зброї і технології, поїздкою секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера до Пекіну, вже частинно зневтралізував голосну совєтську пропаґанду про ,,конечність співпраці Москви з Пекіном" і, що найважливіше, поставив в невтральне становище самих китайських лідерів, які мусять вибрати собі партнерів, тих, що свою дружбу будують на фразеології, пропаґанді і підступі, або тих, що своїм індустріяльним потенціялом дійсно зможуть допомогти китайцям стати на власні ноги.

У ЗВ'ЯЗКУ З НЕПОРОЗУМІННЯМ, яке заіснувало між президентом ЗСА Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим за справу стратегічної оборонної ініціятиви, тобто космічної зброї, що у висліді довело до неуспішного закінчення розмов в Ісляндії, проблеми прав людини під час розмов майже не були обговорювані. Неспроможність обидвох сторін договоритись про зменшення стратегічної нуклеарної зброї, зокрема міжконтинентальних ракет далекого і середнього засягу, цілком запхали на останнє місце гуманітарні справи, а головно справу еміґрації і злуку родин.

Микола Бараболяк

ПІДЕ ҐОРБАЧОВ СЛІДАМИ ДЕНҐ ШІАОПІНҐА?

I.

Мао Зедонг завів Китай своєю версією марксизму-ленінізму, а особливо славетною ,,культурною революцією", у сліпий кут, у гіршу халепу, чим Сталін і його послідовники Совєтський Союз. Але після смерти Мао (1976) провідники Китаю очунялись. Зрозумів це особливо ,,соратник" Мао Денґ Шіаопінґ. Денґ натерпівся особисто, бо хоч як він був близьким до Мао, не минули і його репресії за його неортодоксійні погляди та критицизм політики Мао. І не зразу після смерти Мао виріс Денґ на нового лідера. Як наслідник Мао прийшов зразу Гуа Ґуофенґ. Та вже 1978 року Денґ притмарює усіх інших претендентів на лідера Китаю, і оце вже восьмий рік Китай під його фактичним керівництвом.

Денґ зрозумів, що нагально і радикально системи змінити не можна. Годі відкинути ідею, що ,,партія веде", не наражуючи держави на катастрофу. Влада не може втриматись без кореня леґітимности. А цю леґітимність надає державі комуністична партія. Та Денґ завів у системі так далекойдучі зміни, що в Китаї у комуністичних пеленках відживає капіталізм. Вже нині можна з певністю сказати, що Китай вже не тоталітарна, тільки авторитарна держава, що є великим кроком на шляху до демократії. Прийшли великі зміни в економіці держави, дано людям більше свободи. З побільшенням економічної свободи мусить прийти і поширення громадської і політичної волі, що й можна нині завважити в Китаї. Очевидно, від того ще далеко до якоїсь хоч частинної демократії, бо Китай із уваги на його історичне минуле достатньо не приготований на таку зміну, але коли порівняти Китай із СССР, то Китай вже не є такою в'язницею, як совєтська.

Якою була ця китайська економіка за Мао? Не відрізнювалася багато від совєтської. Повне її збюрократизування, стовідсоткове плянування, повна централізація. У результаті — хаос. Слабка продуктивність так у індустрії, як і в хліборобстві. Стандарт життя жебрацький. Як і у Совєтському Союзі — результат ідеологічного задурманення. Господарська система приголомшена реторикою про ,,вищість" комуністичної системи, і як у СССР — пісня про ...щасливе радісне життя. Зміни мусіли зачатись від зв'язків із за кордоном. Китайська технологія в індустрії і в хліборобстві була на рівні 20-их років на Заході. Конечність придбати здобутки західньої технології, тобто нав'язати зв'язки зі західнім світом була неминуча, щоб не потонути в примітивізмі. Від чого зачати? Треба б йти купувати західню машинерію, але за що купити, коли нема девіз? Треба б старатись про кредити. Але хто дасть кредити жебракові? Китай — не жебрацька країна, вона багата у природні ресурси, що її душить, та система. Все ж найшлись перші ризиканти, коли Китай проголосив політику ,,відкритих дверей" і став запрошувати закордонних підприємців вкласти капітал у Китаї. Щоб уможливити капіталовклад і кредити, прийшлось Китаєві завести деякі зміни у їхній правовій системі з порушенням принципів ,,соціялістичної власности" Великим ,,революційним" актом у ділянці індустрії було скасування останніми місяцями закону про ,,залізну миску рижу". Досі робітник (як колись у СССР) не мав права покинути працю, як теж не вільно було його звільнити. Робітник був прив'язаний до місця праці. Тепер він може заключити договір праці на означений час від двох до 20 років. Воно корисне і для робітника і для підприємства. Доктринерське зав'язання рук обоїм сторонам не могло виходити на користь продукційному процесові. Такі й інші зміни в комуністичній господарчій системі прийшли під гаслом ,,чотирьох модернізацій" — у хліборобстві, індустрії, науці і війську.

Найбільш далекойдучими були зміни у земельній ділянці. Комуни (колгоспи) стали зникати. В них ішли директиви згори, що вирощувати на землі. Тепер дано селянам волю. Селянин має право винаймити землю на час до 15-ти років і садити, що найбільш доходове. Такий контракт він підписує з реґіональною комісією плянування, і зачинає працювати на ріллі наче б на своїй, хоч вона леґально не його, бо земля далі державна власність. Дехто відважується сказати, що китайська система колективного хліборобського господарства погребана, і Китай у цій ділянці переходить на приватну систему. А це не маловажна справа: в Китаї 80 відс. населення живе на ,,селі". Після змін продукція харчових продуктів підросла два і півраза, там де бувало нарід голодував, нині має що їсти. А це велике досягнення у країні, де треба нагодувати понад більйон ротів. Забезпечивши своїх людей харчами, Китай зачинає вже навіть дещо з плодів сільської продукції експортувати.

Великі ,,кроки вперед", уживаючи китайську термінологію, зроблено у науці. Коли в часи ,,культурної революції" засилано найкращі наукові сили на фізичну працю в комунах, нині привернено престиж науковцям і науці. На підприємствах технократи заступають партійних на керівних позиціях. Нині 30,000 студентів-китайців студіює в університетах на Заході.

Якщо йдеться про модернізацію економічної і політичної системи, у ,,відмарксовізуванні" системи, і віддоктринізуванні Китай висунувся перед СССР на багато-багато миль і десятиріч.

Закінчення буде.

ЗДОРОВ'Я ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Пандемія хвороби АІДС та Азідотимідина (АЗТ)

Світова організація здоров'я з осідком у Швайцарії, яка збирає відомості про стан здоров'я у всіх країнах та рівночасно й інформує про всякі загрозливі чинники тому здоров'ю, способи запобігання всяким інфекціям і тощо, останнім часом повідомила про постійний зріст та поширювання хвороби АІДС у всіх країнах світу та просто воно розвинулось у пандемію.

Ми про цю хворобу писали вже цього року кілька разів та подали про її розвиток, причини та про деякі експериментальні засоби лікування чи оборони. Проте найкращою обороною перед всякими пошестями це широка пропаґанда та освідомлення людности, а зокрема молоді. (дивись ,,Свобода" чч. — 77, 118 і 132). Це саме твердить в останньому звідомленні з вересня ц.р. директор згаданої організації, д-р Йонатан М. Манн, підкреслюючи великий зріст хворобових випадків АІДС у світі. За статистикою найбільше зареєстрованих випадків АІДС є в ЗСА, себто коло 25-30,000, а це в порівнянні з кількістю 17-20,000 реєстрованих у січні ц.р. виявляє великий зріст. Подібний зріст хвороби АІДС подають статистики в Німеччині, Франції та Італії, хоч не бракує вже в Австралії, Африці та в Совєтському Союзі, хоч до цього не дуже радо признаються органи совєтської здорово-охорони. Для пригадки ще раз додаю, що кожна людина має у своїй крові певні оборонні засоби чи т. зв. іммунні речовини, які поборюють всякі вникаючі до організму людини інфекційні чинники такі, як бактерії, віруси й тощо. Однак дуже важливим засобом оборони є деякі білокрівці, звані Т-3, наявні в крові. Сьогодні ми вже знаємо, що спричинником АІДС (по-англійськи еквайрд іммюніті дефішенсі синдром), чи браку оборонних речовин у крові, є ретровірус ГТЛВ - III, який, діставшись до крови, вникає до згаданих Т-3 клітин, там незвичайно скоро помножується та просто розсаджує клітину, а діставшись вже у великій кількості до русла крови нападає інші тільця Т-3 та їх знищує. Так у короткому часі хвора людина тратить згадані тільця і тратить свою оборонну силу. А тоді всякі хвороби, а зокрема чомусь особливо запалення легенів (пневмоцистік пневмонія), що часто атакує згаданих хворих та пістряк капоніс чи інші хвороби викінчують такого хворого упродовж одного року... від появи перших ознак хвороби.

У вересні ц.р. у радіо, телевізії та в часописах появилась широко коментована вістка про застосування особливого лікарства, азідотимідини (АЗТ), хемічної речовини продукції фармацевтичної компанії (Боров-Велкам) у лікуванні хворих на АІДС. Речовина ця не нова. Її вже дехто випробовував в експериментальному лікуванні інших інфекцій. Не осягнувши якогось ефекту, фабрика відклала цю субстанцію до магазину. Але чого не пробують при неуспішному лікуванні іншими засобами. Тому спробували АЗТ в лікуванні вже крайньо хворих на АІДС. І надиво лікарі побачили деяку поправу хворобового стану по визначеному курсі лікування азідотимідиною 145-ти важко хворих, особливо з проводу. Наворотних атаків згаданої перед тим пневмонії, лікарі завважили деяку поправу загального стану хворого та навіть деякий зріст тілець Т-3 в крові, а що найважливіше це спад смертности. В часі лікування помер з тієї групи людей лише один хворий. Зате на 137 подібно хворих на АІДС, яким замість АЗТ подавали невинну хемічну речовину — замістку (плясібо) померло в тому часі 16 хворих. Ці лікарські обсервації виказали додатній вплив азідотимідини на хворобовий стан тих, що її брали. І це була очевидна сенсація, яка відбилася луною по цілій країні а зокрема серед гомосексуалістів, які у великому відсотку хворіють на АІДС. Почались віча та прилюдні домагання гомосексуалістів почати на державний кошт лікування хворих на АІДС згаданою речовиною. Але тут мусів хтось сказати своє авторитетне слово.

Так від лікарів чи від університетських клінік, наукових інститутів та уряду контролі ліків, а врешті від самої фірми, що продукує АЗТ, вийшли організаційні заяви, що речовина АЗТ є лиш експериментальним ліком, який ще не може мати ширшого вжитку для лікування АІДС, бо це є хемічна речовина навіть деколи шкідлива для організму людини вживана виключно для медично наукового досліду. Вона вимагає ще довгої обсервації, щоб АЗТ окреслити як лік для лікування АІДС. Можна сподіватися, що дальші місяці чи роки принесуть кращі вістки й лікувальні заходи не лише поліпшать стан хворого чи продовжать життя хворого, але в результаті також принесуть цілковите видужання.

Кінчаючи можна сказати, що доперва майбутність покаже яке лікувальне значення у хворобі АІДС буде мати азідотимідина. Бож теперішній її ефект це щойно слабий проблиск світла на другому кінці довгого і темного тунелю.

До читачів колюмни про здоровні справи:

Я незвичайно вдячний читачам за численні їхні відгуки та прихильні оцінки моїх статтей. Направду були вони численні до статтей про Чорнобиль, АІДС та вітаміни. Проте, замість телефонувати до мене чи передавати їх при принагідних випадкових, особистих зустрічах, я просив би шановних читачів писати до редакції ,,Свободи" свої короткі заваги чи признання, бож ,,Свобода" й редакція повинна ділитись ними за це, що таку колонку містить в себе.

Р.О.

Степан Женецький

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ — ДУХОВА КРИЗА

Як подають знавці Совєтського Союзу на Заході, московська комуністична імперія переживає в наші дні глибоку духову кризу. Про це переконливо свідчать самі російські літературні часописи й журнали в Совєтському Союзі, сторінки яких, останніми часами, переповнені описами морального занепаду жителів московської комуністичної імперії.

Найбільш популярні сучасні російські письменники в СССР — це Василій Биков, Віктор Астафієв і Чингіз Айтматов, започаткували тривожні голоси з приводу тієї кризи. Ці письменники бачать корінь цього занепаду у знищенні релігії; вони рівно ж твердять, що єдиний вихід з цієї кризи — відновлення релігії.

Василій Биков, офіційно визнаний одним із найкращих сучасних совєтських російських письменників, який отримав багато літературних нагород і відзначень, заявив, що моральність не може існувати без віри.

,,Що сталося з нами (треба розуміти: росіянами — СЖ)?" — питає Астафієв, багато-публікований автор, в одній із своїх нещодавно надрукованій статті. Хто зіпхнув нас в глибину зла і нещастя і чому? Хто знищив божеське світло в наших душах? Хто загасив ліхтар нашої свідомости, вкинув нас у темну, глибоку яму, в якій намагаємося найти дно, і опертя і якесь провідне світло для майбутнього? ,,Яку користь ми маємо від світла, яке провадить нас до вогню пекла?

Ми жили зі світлом у наших душах (релігія), придбаному давно перед нами творцями геройських подвигів, яке світило нам, і ми не мандрували в темноті, не вдарялися лобами об дерева, чи одні з одними в світі, не видирали собі очей, чи не ламали костей нашим сусідам.

,,Вони (комуністи) вкрали його (світло-релігію) від нас, і не дали нам нічого взаміну, давши нам до вжитку безвір'я, всепожираюче безвір'я..."

,,До кого ми маємо молитися? Від кого ми маємо очікувати прощення?"

Ця стаття Астафієва була надрукована в травневому числі популярного журналу ,,Наш Современник", що появляється у Москві. Астафієв також отримав багато режимних нагород і літературних відзначень. Він є найвизначнішим сучасним рушієм слов'янофільства. Його твори насичені тугою за давньою, царсько-православною Московією і християнською вірою.

Цікавою появою серед російських письменників у СССР є Айтматов, мохаммеданин, також дуже популярний і офіційно визнаний письменник, який прославляє Христа і християнство. Коли його спитали, чому він обрав студента теології, як головного героя свого найновішого твору, надрукованого в травні ц. р., в провідному совєтсько-російському журналі ,,Новий Мир", він відповів:

,,Християнство виявляє дуже сильний вплив у постаті Христа. Іслям, до якого я зарахувався із-за моєї етнічної приналежности, немає такої сильної постаті. Мохаммед не був мучеником. Він переживав важкі часи, багато терпів, але бути розп'ятим за ідею і простити-того іслям не має."

,,Хвилі критики на сторінках російської літератури в СССР, яка, правдоподібно, є поза контролею, почалася в 1982 році, коротко після смерти партійного ідеолога Міхаїла Суслова, що його тепер називають ,,великим інквізитором", який майже чверть століття нищив усі важливі прояви духового життя в совєтській тюрмі народів. За часів Суслова, ідеологічні заправила були б такі єресі засудили і знищили залізним п'ястуком.

Сьогодні, коли нові ватажки безбожної комуно-московської імперії є ще нерішучі, і непевні себе, часописи ,,Правда", Известія" і головний партійний ідеологічний журнал ,,Коммунист",, прийняли заклик до відродження релігії, мовчанкою. Традиційно ліберальна (як на совєтські відносини) ,,Литературна газета", надрукувала інтерв'ю з Айтматовом, у якому йому дозволили висловити його ,,спокусливі" погляди, без жодних критичних завваг, хоч з інтерв'ю було ясно, що редактор, який провадив розмову, був явно прихильний до поглядів Айтматова. Традиційно правовірна ,,Комсомольская Правда", критикує релігійні нахили визначних письменників, хоч і в лагідній формі.

Новий совєтський головач Міхаїл Ґорбачов і його ч. 2 кремлівський партійний ідеолог Єгор Лігачев мають великий клопіт: як вони мають відповісти на відкриті домагання за відроджен-

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Черінь

КРАЇНА МІЛЬЙОНЕРІВ

II.

Після сніданку Сато везе нас на огляд міста. Перше, що нам зустрічається — похорон. На наші забобони, це нещаслива прикмета, але тут з цього нічого не роблять. Смерть вважається таким же звичайним явищем, як і народження. Після смерті, вірять буддисти, людина переселяється в інший світ, і через те священик дає покійному нове ім'я (чим більше заплатити, тим краще буде нове ім'я). Покійника покривають круглими вінками і спалюють, попіл кладуть до урни, урну закопують в землю встановлюють надгробну плиту, на якій викарбовано нове ім'я покійного. Можна ховати й старим традиційним способом — у могилу, але землі мало, тож це коштує дуже дорого. Земля тут взагалі міряється матами (підстилками, на яких сплять). Селяни не тільки орють поле, а й руками розминають грудки та всіляко стараються, щоб на своїх мініятюрних грядочках виростити якнайкраще й якнайбільше. Можна було б імпортувати дешеву городину з Америки, але уряд шанує своїх фармерів і купує городину від них.

— Ми, японці, взагалі любимо дорожнечу. Чим дорожче, тим краще, — сказав Сато; ми не знали, чи він жартує, чи справді це так. Пізніше ми довідались, що це факт. Перш за все, японці отримують вищу платню, ніж американці. Це було нам по носі, бо ми звикли, що наші стандарти найвищі. Кожен японець — мільйонер, коли рахувати на єни. Один доляр, в час нашого побуту, рівнявся 176 єнам. Середній річний заробіток у них 4 і пів млн. єн. Але мільйонами не журіться: якщо взяти наш середній заробіток в 15,000 долярів, то, перерахувавши його на єни отримаємо понад 2,5 млн. Отож, і ми мільйонери, але як доводилося щось купити, то за сто єн купиш може цукерочок. Обід коштував 12,000 єн і вище. А за 20 долярів ви би не дістали славетного Кобе стейка. Що ж то за стейк? Через те, що в Японії так мало місця, мало пасовиськ і мало биків, вся увага зосереджується на якості. Городина неймовірно свіжа, риба щойно зловлена, а м'яса дають маленькі шматочки, зате дуже смачні. Биків годують на убій зерном, намоченим у горілці, а також масують биків, щоб м'ясо було м'яке.

Нема більш у світі працьовитих і чесних робітників, аніж у Японії. І це саме стосується їхніх працедавців. Між ними існує атмосфера повного довір'я. Фабриканти справедливо винагороджують за працю й поводяться зі своїми робітниками по-родинному. Обидві сторони всім серцем намагаються тримати престиж свого виробництва. Профспілок не існує, бо робітники не мають на що скаржитись.

— А як ваші податки?

— Помірковані. Від 5 відс. до 70 відс., залежно від заробітку. Японці дуже люблять вечеряти в ресторанах. Наймають ґейшу, гарну й розумну дівчину, що вміє розмовляти з клієнтами, ґраційно подає страви, часом грає на семісені і співає жалібні серцещипаючі японські пісні. Залицятися до неї можна, але без рук. За це або вас, або її могли би вислати з кімнати. Звичайно, ґейшу наймає компанія японських чоловіків — це їм коштує біля 100 долярів. Удома вони могли б таке саме мати задаром, але японці люблять розкидати ґрішми. Одна за одною на столі з'являються маленькі порції вишуканих страв, прикрашених, як мистецькі композиції. Все йде повільно, тихо — відпруження після активної денної праці. Чайна церемонія супроводжується столітнім ритуалом поклонів, дякувань, усмішок, повертань чашечок малюнком до гостя, а той її обертає малюнком до ґейші... Час пливе, а рахунок росте. Ну і що? Рахунок, як правило, посилається до установи, де працює клієнт, і установа його платить, бо це відраховується від податку. А хто такої умови з установою не має, бере гроші з кишені. Часом виявляється, що в кишені порожньо. Не біда: власник ресторану тільки записує ім'я клієнта (не перевіряючи документів) — і все. Гроші будуть вчасно надіслані.

Ну, гаразд, — подумають деякі (тільки деякі!) чоловіки. Якщо вже ґейша така недоторкана, що ж нам робити? Не біда: є ще й інша порода ґейш, так звані ,,макура-ґейші", в перекладі — ґейші для подушки. Правда, в Токіо їх нема. Вони ґастролюють по курортах. Крім того, є і такі ,,господині", що після бенкету можуть, за окрему винагороду, піти на прогулянку з гостем, якщо він не забагато набрався саке.

Увечері ми мали вирішити велику проблему: їхати чи не їхати на екскурсію до гори Фуджі? Назавтра заповідалась хмарна й туманна погода. Всі компютори погодилися на тому. Екскурсія, правда, довга, 12 годин із обідом, коштує 100 (сто!!!) долярів. Двісті на двох. Такої ціни ніде в наших мандрах ми ще не зустрічали. Ми, колишні діпісти, лишимося ощадними на все своє життя. Проте, я поборола свою вдачу і сказала Степанові:

— Це єдиний шанс побачити Фуджі. Що ці 100 долярів проти тих тисяч, що ми видали на цю мандрівку? Їдемо!

— Оцього я тільки й чекав! — зрадів мій чоловік, додавши: — Алеж сто долярів!

— Еґеж, 17,600 єн... Ми ж мільйонери!

Пішли записуватися. А там наші обидва керівники: Агнес і Сато. Вони як змовились:

— Не їдьте! Нічого не побачите. Ось із вашого вікна видно гору — не Фуджі, але також гарна. Дивіться на неї в гарну погоду й уявляйте, що то Фуджі. А в туманну днину ви так само побачите Фуджі, як ту гору з вашого вікна.

Навіть касирка екскурсійної агенції підтримала їх у цій сумній прогнозі. Чесні японці не хотіли здобувати бизнес неправдою й заманюванням і як це роблять в інших країнах.

Другого ранку надворі було похмуро. Мряка і хмари. І гори з нашого вікна не видно. Через пару годин туман розсіявся і яскраве японське сонце засміялося до нас. Але ми вже спізнились на екскурсію. Гору Фуджі ми все ж побачили, коли відлітали з Японії. Наш літак летів просто над нею, і ми бачили той білосніжний конус із кратером — не знаю, чи краще побачили б на екскурсії.

Закінчення буде

Народний танцювальний ансамбль Степана Чупляка

Як відомо, у діяспорі існує цілий ряд танцювальних ансамблів, які своєю діяльністю пропагують українське танцювальне мистецтво, а одноразово з цим інформують світ про цей жанр української культури у вільному світі.

Поміж десятками таких ансамблів у вільному світі а особливу увагу заслуговує ансамбль Степана Чупляка з осідком у Нотінгтамі Великій Британії. Це, можливо, один із „наймолодших" танцювальних колективів, бо йому усього 7 років існування, але за цей час, релятивно короткий, він умів вибитися на одне із головних місць поміж подібними ансамблями та може похвалитися успішними виступами, і то по декілька раз, у таких країнах: Ірляндії, Швайцарії, Голляндії, Еспанії, Франції, Бельгії, Португалії та десятками виступів у Великобританії.

Постає питання: що є причиною такого успіху? На це є така відповідь: інтенсивна праця, добре плянування, великий ентузіязм усіх членів ансамблю, а особливо його керівника і основоположника Степана Чупляка, добра хореографія, чудові строї, строга дисципліна та добра внутрішня атмосфера, яка сприяє усім вимогам.

Ансамбль нараховує коло 50 танцюристів, з яких у любий час можна вивести на сцену 20 пар. При ансамблі існує 14-членна оркестра, а разом із позакулісовими особами, як от упорядчики гардероби, техніки від освітлення і звуку, гримировщики, водії малих автобусів і т. п., то всього разом можна нарахувати коло 90 осіб. Як бачимо, йдеться про великий ансамбль та значну організацію.

Керівник цього колективу Степан Чупляк народився у Англії 36 років тому. Мати його німецького походження, батько українець. Уже з молодих літ він відчував любов до українського народного танку та з великим ентузіязмом ходив на проби танцювальної школи, яку з початком 50-их років заснував у місті Манчестер св. п. балетмайстер і хореограф Петро Дністровик. Там він заснував танцювальний ансамбль „Орлик", який існує й дотепер під керівництвом його учнів Дмитра Парадюка та Марії Бабич. З цього першого ансамблю вийшли не одні добрі танцюристи, а між ними і Степан Чупляк. Варто згадати, що, крім виступів з „Орликом", С. Чупляк виступав також, між іншим, декілька років по різних країнах світу із відомою в той час професійною групою танцюристів і музикантів, званих „Кубанськими козаками". Ці й інші виступи допомогли Степанові Чуплякові пізнати і добре засвоїти собі техніку не лишень танцю, але і цілу структуру танцювального ансамблю. Після 15-річного танцювання він вже не задовільнявся цими виступами, бо його думки і „серце у ногах" були спрямовані на створення свого власного ансамблю, що він і зробив тому 7 років.

Оркестра танцювального ансамблю Степена Чупляка з Великобританії.

Від самого початку він ставив великі вимоги до своїх танцюристів. Вимагав від них цілковитої посвяти, дисципліни, довгих інтенсивних занять та точности, а одноразово поставив перед собою ясну та специфічну ціль — пропагувати у світі українські традиції і культуру у формі танку, пісні та музики.

С. Чупляк по професії учитель математики. Працює в одній із шкіл Нотінгтаму, а маючи багато знайомих учителів англійців, зумів їх переконати у тому, щоб вони побачили українські народні танки. Так почалися часті виступи ансамблю по різних англійських школах. Це мало подвійну користь: пропагування цього танку та форуми для вербування танцюристів до ансамблю, бо зрозуміло, що цього неможливо зробити у Нотінгтамі, де перебуває усього декілька соток українських родин. Під сучасну пору майже 50 відсотків членів ансамблю — це чистокровні англійські хлопці та дівчата, захоплені красою нашого танку та музики. Це, між іншим, також один із фактів, який допоміг у тому, що Управа міста Нотінгтаму цікавиться цією одиницею, вважаючи її пожиточною та культурною атракцією цього відомого міста, яке недавно відзначувало 700 літ свого існування. У ансамблі молодь у віці від 15-ти до 30 років, коли мова про танцюристів. У оркестрі, яка є інтегральною частиною цього енергійного і життєрадісного ансамблю, грають люди різного віку. Ансамбль пишається атрактивними костюмами із різних районів України. Ці костюми — це один із дуже додатніх атрибутів цього гуртка, який, як сказано, за релятивно короткий час мистецьким рівнем своїм виступів по великих театрах та фестивалях у Европі у присутності тисяч глядачів зумів показати таку клясу аматорського ансамблю, який майже торкає рамок професіоналізму. Сучасний репертуар ансамблю — понад 20 танків та декілька інструментальних та інструментально-вокальних точок. Сюди входять загальновідомі, як „Гопак", „Коломийка", „Рукодільниці", „Горлиця", „Запорожець", „Дуб-дуба", „Чумаки", а також інші оригінальні танки хореографії Степана Чупляка, який ввесь час удосконалює і поширює свій репертуар. Як сказано, ансамбль одержав надзвичайно прихильні голоси міжнародної преси за свої виступи. Тут варто навести хоча деякі з них. І так, наприклад, ірляндський часопис „Корк Екзамінер" пише: „Українці завоювали серця глядачів своїми автентичними козацькими танцями, повними бравурности і ритму, а також своїми барвистими строями, у яких танцюють під ритм пульсуючих мелодій гарно виконаних на народних інструментах". Дописувач далі називає виступ ансамблю „меджік", тобто чародійним. „Утрехтс Нюзбляд" (Голляндія) за підписом Він Нен Банкер пише таке: „Понад 2,200 присутніх були свідками ґрандіозного вечора фолкльору, стоячих овацій і ентузіястичної публіки..." Д'Афн Лібр" (Франція) пише: „Глядачі у Мірамонт і Савіні побачили чар українського танку. Ці українці показали вийнятковий талант та майстерність виконання, пов'язанну із великою ґраціозністю". „Гоя Дель Люнес" (Еспанія) пише: „Спектакулярний показ українців! Тріюмф козаків!!! „Гаррогейт Інформер" (Англія): „Спектакль та кольор були присутні на виступі Чупляка. У присутності більш ніж 2,000 глядачів можна було подивляти цей виступ. Контакт між виконавцями і публікою був надзвичайний! Не можна поминути виступу ансамблю Степана Чупляка минулого року у міжнародному концерті „Рояль Алберт Гол" у Лондоні, який відбувся з нагоди відзначення Року Дитини. Ця колосальна імпреза відбулася у присутності королеви Великобританії Єлисавети Другої та майже 7,000-тисячної авдиторії. Із цього виступу ансамбль зібрав цілий ряд похвальних згадок у пресі.

На кінець треба згадати хоч коротенько критика часопису „Івнінґ Пост", який появляється у Нотінгтамі, осідку ансамблю, і вже неодноразово писав про його виступи у „Рояль Гол", найбільш престижевій концертовій залі цього міста. Річард Паркінс, між іншим, пише: „Перед нами цілововіддана справі українських танків група молодих ентузіястів із зростаючою міжнародною репутацією. Ця група нас захопила і насолодила. Ця вельмиздисциплінована мистецька одиниця блискуче показала народну культуру України! Як бачимо, цей англійський критик вміло схопив небагатьма словами суть існування і діяльности цього „молодого" ансамблю."

І так після успішних виступів на европейських сценах прийшла пора відвідати більші скупчення українців у Канаді і ЗСА. Це відбудеться у листопаді цього року.

Перший концерт відбудеться у Вінніпегу 6-го листопада, а потім по містах Канади і ЗСА, а останній виступ відбудеться 23-го листопада у Торонто. Усього у цьому першому турне на Північно-Американському Континенті ансамбль матиме 17 виступів. Патронат над цілим турне спочиває у руках Ради для Справ Культури при Світовому Конґресі Вільних Українців.

Треба надіятися, що під час цього турне ансамбль одержить належну моральну підтримку від українців у тих містах, де вони виступатимуть. Це їм є дуже потрібне, хоч би з огляду на те, що ансамбль має у своєму складі більше ніж половину чистокровних англійців, які з таким запалом, переконанням та відданістю служать українському мистецтву, а тим і українській справі тут, у вільному світі.

Володимир Луців

Округи...

(Закінчення зі стор. 1)

виголосить Степан Гавриш, крайовий організатор.

Під час згаданих нарад члени Головного Уряду УН Союзу у своїх доповідях будуть інформувати присутніх союзовців про працю цілости Союзу у всіх його ділянках за останніх дев'ять місяців. При тому буде заторкнена дуже важлива справа, а саме обговорення пляну організаційної кампанії, яка почалась 1-го жовтня. Завданням згаданої кампанії є придбати до кінця цього року 1,000 нових членів забезпечених на 5,000,000 долярів.

Обов'язком членів Окружних Управ, відділових урядовців та делегатів 31-ої Конвенції УНСоюзу є взяти участь у згаданих нарадах. До участи є запрошені усі члени місцевих відділів УН-Союзу.

У ДРУГУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Невіджалуваного
ДРУГА І МУЖА

бл. п. інж.

СТЕФАНА ЮРІЯ ПРОЦЮКА

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ і ПАНАХИДА

у суботу, 18-го жовтня 1986 р., о год. 7-ій веч.
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.
Про молитви за душу Покійного просить
дружина ОЛЕНА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Дорогої
ДОНЕЧКИ, МАМИ, БАБЦІ,
СЕСТРИ І КУЗИНКИ

бл. п.

МАРІЇ ІВАНИЦЬКОЇ БАРТОШКО

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ СЛУЖБИ БОЖІ

22-го жовтня 1986 року
в Українських Церквах
в Чикаґо, свв. Володимира й Ольги;
в Ню Йорку, св. Юра;
в Люрді, Франція;
в Норт Порт, Фльорида
Просимо сердечно про молитви за спокій її душі.
РОДИНА

Українська Вільна Академія Наук у США

зі смутком повідомляє,
що у четвер, 2-го жовтня 1986 р. помер

бл. п. д-р

СТЕПАН РІПЕЦЬКИЙ

Дійсний Член Академії

•

Опечаленій Родині Покійного висловлює глибоке співчуття —

Управа УВАН у США

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що 9-го жовтня 1986 р. з волі Всевишнього
відійшов у Вічність по тяжкій недузі, на 74-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І КУЗЕН

бл. п.

ЯРОСЛАВ САЛДАН

народжений в с. Лівчиці, Жидачівщина, Україна,
пластун сеніор, член Загону „Червона Калина".

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 10-го жовтня 1986 року, в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Mather-Hodge, 40 Vandereventer Avenue, Princeton, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 11-го жовтня 1986 р. в українській католицькій церкві св. Йосафата, 1195 Deutz Ave., Trenton, N.J., а відтак на Princeton Cemetery, Greenview Wiggins St.

В глибокому смутку:
дружина — МАРТА
донька — УЛЯНА ДМИТРЕНКО з мужем ЕВГЕНОМ і дітьми АДРІЯНОМ і НАТАЛІЄЮ
пасербиця — АЛІНА ЛЄНАЗ з мужем ДЖЕРАЛДОМ і сином ДЖЕРАЛДОМ, мол.
сестра — ОЛЬГА КРЕХТЯК з чоловіком МИКОЛОЮ і дочкою УЛЯНОЮ з родиною
брат — МИРОН з дружиною МИРОСЛАВОЮ і дітьми МАРТОЮ і РОМАНОМ
кузен — ІВАН ГАЛІЙ з дружиною МАРІЄЮ і родиною
кузен — ВОЛОДИМИР КУЗИК з дружиною ІРЕНОЮ і зі сином
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

Прудентопіль—нова сторінка історії України

Як вже повідомляла вся українська преса в діяспорі, місто Прудентопіль діждалося історичного дня—посвячення наріжного каменя під пам'ятник Тарасові Шевченкові.

Завдяки невтомності і великій енергії д-ра Василя Іваницького, на цю урочистість прибув з Торонто, Канада, дівочий хор „Веснівка", з ним понад сотня туристів, які забажали бути на цьому великому святі.

9-го серпня дівочий хор „Веснівка" під керівництвом Квітки Зорич-Кондрацької виступив в приміщенні Українського Релігійно-Культурного Центру „Полтава". Виступив також місцевий вокальний ансамбль під керівництвом композитора Івана Вовка.

Відкрив цей величавий концерт Владика Єфрем, ЧСВВ, Епарх Української Католицької Церкви в Бразилії. Від Української Центральної Репрезентації в Аргентині вітав хор Іван Жибак, секретар УЦР. Д-р Михайло Рубінець, голова представництва ДЦ УНР, привітав всіх хористів, зазначивши, що дівочий хор „Веснівка" є дійсною культурною амбасадою Української Народної Республіки і її Екзильного Уряду.

Кінцеве слово мав д-р Василь Іваницький, голова фундації ім. Тараса Шевченка в Арґентині, який подякував усім учасникам цього гарного концерту. Дівочий хор „Веснівка" і вокальний ансамбль з Курітиби своїми чудовими піснями прямо зачарували публіку, яка нагороджувала їх гучними оплесками. Це було в місці Курітиба, столиці штату Парана.

Наступного дня, в неділю 10-го серпня, вже в 6:30 год. вранці всі хористи і туристи виїхали омнібусами з Курітиби до Прудентополя. В 10-ій год. в українській католицькій церкві св. Йосафата відбулася двогодинна Служба Божа, яку очолював Владика Єфрем, та яку передавала в цілості через місцеву радіовисильню „Радіо Есперанза". Під час Служби Божої співав хор „Веснівка".

В цій великій церкві, яка була вщерть заповнена вірними, не було місця на таку велику кількість людей, а багато людей через брак місця стояло навколо церкви, що посідає велику площу.

По обіді відбулося урочисте посвячення наріжного каменя під пам'ятник Тарасові Шевченкові, яке завершив Владика Єфрем. Секретарка комітету будови пам'ятника Мирослава Крива КСІ, прочитала протокол-меморандум, а тоді почалися промови.

Першою забрала слово секретарка культури і спорту штату Парана проф. Сузанна Муньоз да Роша Гімарайнс. Її зворушливі слова були надруковані майже у всій головнішій бразилійській пресі. Секретарка зазначила, що Україна є складовою частиною Західньої Европи, згадавши про те, як на протязі віків своєї історії опиралася українська нація наїзникам від часів монголів і татар аж до сьогодн іших днів у боротьбі проти окупацій Польщі, Мадярщини і Росії.

На закінчення секретарка підкреслила: „Народ, що вміє берегти свою мову, ніколи не перестане існувати". Промовляли відтак заступник голови Комітету Деонісій Опушкевич, секретар української Центральної Репрезентації в Арґентині Іван Жибак, представник т-ва „Просвіта" з Буенос Айресу Борис Вітошинський, посадник міста Прудентополя д-р Жілберт Ажібертсин, голова Фундації ім. Тараса Шевченка в Буенос Айресі д-р Василь Іваницький, представник Організації Українського Визвольного Фронту та українців з ЗСА Мирослав Кальба, кандидат на федерального посла Володимир Майстрович і інші.

Також було багато письменних привітів, між ними від СКВУ, за підписом голови д-ра Петра Саварина, дуже глибокого і зворушливого змісту. Він зазначив, що вживе всіх заходів, щоб вся українська спільнота в діяспорі допомогла українцям в Бразилії довершити це велике національно-патріотичне діло. Також прибув привіт від УККА, за підписом Івана Новосада, голови.

Крім привітів усних і письменних, до яких треба додати спеціяльний привіт від губернатора штату Парана, на цю надзвичайну подію у Прудентополі з'їхалися гості з Канади, ЗСА, Арґентини, Італії, Парагваю, як і з інших штатів Бразилії.

Звеличав торжественні святкування, крім хору „Веснівка", ще й танцювальний ансамбль українського т-ва „Просвіта" з Буенос Айресу, який виступив вже день скоріше, тобто у суботу, 9-го серпня, в парафіяльній залі в Прудентополі. Ціла програма була передана через місцеву радіохвилю „Радіо Есперанза". Були присутні два русла телевізій.

Ввечері, в неділю, 10-го серпня в Соціяльному Центрі св. Йосафата відбувся величавий концерт хору „Веснівка". Заля, досить обширна, була переповнена публікою. Надзвичайне виконання української пісні під досконалим керівництвом диригентки Квітки Зорич-Кондрацької і при досконалому акомпаньяменті Зені Куштепи, було нагороджене гучними і довгими-довгими оплесками.

Весь концерт був переданий через місцеву радіохвильню „Радіо Есперанза", що дало можливість всім, хто не міг вже купити квитків на концерт, як і тим убогим родинам, що не мали на це можливости, послухати чудове виконання української пісні. Цього історичного вечора українська пісня розляглася не тільки в Прудентополі, а і в цілій околиці Прудентопільщини.

Того самого вечора танцювальний ансамбль „Просвіти" разом з туристами, від'їхав до Арґентини, а дівочий хор „Веснівка" зі своїми туристами виїхав до Курітиби, звідки наступного дня виїхав до романтичного і чаруючого міста Ріо-де-Жанейро.

12-го серпня, у вівторок, продовжувалися історичні святкування у Прудентополі. Відзначувалося 80-ліття проголошення Прудентополя повітовим містом і 90-ліття приїзду українців до цих околиць.

О год. 9-ій приїхав губернатор Парани (це перший раз в історії Прудентополя) д-р Іван Елізіо Ферраз де Кампос із секретарями цивільного кабінету і транспорту. Привітав губернатора посадник міста д-р Жілберто Ажіберт, мол; а відтак промовив до зібраного народу (коло 10,000) губернатор. Відтак почалася величава дефіляда, яку відкрила перший раз в історії міста українська спільнота на чолі з суботньою школою Покрови Божої Матері та фолкльорною групою „Веселка". Понад 400 осіб — діти і старші, в українських строях під звуки української маршової музики дефілювали перед тисячами присутніх та перед губернатором. Все це надало чару та захопило присутніх. Можна було зауважити, як багато-багато людей обтирали сльози зворушення. Дуже гарно понисалися Сестри Служебниці в своїх однострoях, а їх було около 160, які своєю дисципліною і військовим „маршом" перевищували всіх мужчин. А їх оркестра, бубни і труби надавали надзвичайної краси всій українській дефіляді. Вони майстерно „бубнили". Всі вони молоді вродливі дівчата. Дуже гарно марували семінаристи (їх було коло 120), добре дисципліновані.

Крім дітей, старших, Сестер і семінаристів ще були три алегоричні возивантаги. Один з них представляв життя української родини, на якім сиділа жінка при кужелі і веретеном пряла нитки. Друга дівчина вишивала, один чоловік молов муку на жорнах, а інший сидів коло чудової української сільської хати. Другий віз-вантаг представляв суботню школу Покрови Божої Матері, на ньому була велика веселка і 2,5 метрів висока писанка, обсаджена десятками малих дітей у народних строях. Третій віз-вантаг представляв модель монумента Тарасові Шевченкові, який буде збудований на Площі Україна, а також фігури святого Володимира Великого і святої Ольги.

Крім української частини, машерували ще різні місцеві бразилійські школи, але і їх учасники, можна сказати, на 50 відсотків були українського походження. Вся дефіляда тривала повних три години.

Отець Василь Цимбалістий, парох української католицької церкви св. Йосафата в Прудентополі, який має під своїм зарядом 41 церкву, висловив подяку від Комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові, д-рові Василеві Іваницькому, голові, фундації Тараса Шевченка в Буенос Айресі та д-рові Михайлові Рубінцеві, представникові Українського Екзильного Уряду і уповноважненому радникові, що представляли наш Комітет у національному й міжнародному форумі, за їх старанну працю, щоб якнайкраще зорганізувати і відбути ці святкування, та спровадити до нас ці дві мистецькі групи—балет „Просвіти" і „Веснівку" які так збагатили і звеличали наші торжества."

3-го вересня чисельна делегація Комітету у такому складі: посадник Прудентополя д-р Жільберто Ажіберт, син, почесним головою Комітету, Деоносій Онушкевич — містоголова, Мирослава Кривий КСІ (сестра Єфрема) — секретарка, о. Василь Цимбалістий — радник, і д-р Михайло Рубінець — радник, склали візиту секретарці культури і спорту штату Парана (в Куритибі), щоб подякувати їй за її участь в торжественному посвяченні наріжного каменя під пам'ятник Тарасові Шевченкові. Д-р М. Рубінець в імені ДЦ УНР і української громади в Бразилії склав їй сердечну подяку за її глибокі і зворушливі слова для української громади і українського народу.

Вже є позитивні відгуки на це таке велике діло, розпочате українською громадою в Бразилії — околиць Прудентополя, за кордоном. Д-р Микола Ценко, асесор ЗУАДК-у, вже звернувся до екзекутиви з проханням і порадою, щоб призначити на будову пам'ятника принайменше 2,000 дол. В від себе д-р Ценко призначив суму 1,000 дол., таку ж суму призначив д-р Микола Шпитко. Сердечна їм подяка! Хто слідуючий?

Українська громада Прудентополя певна, що вся українська громада в діяспорі допоможе їй доконати це велике діло, що безконечно буде кріпити українські душі і національну свідомість народжених вже на цій землі святого Івана Хрестителя, з роду в рід.

Д-р Михайло Рубінець

Союзовий Дім — Український Музей

Часи змінюються, а з ними і люди, організації, а навіть площі, вулиці й інший „рил естейт". Був у Чикаго перший Народний Дім, він став січовим, як я вже приїхав до цієї метрополії Середнього Заходу. Січовий Дім, в якому була теж друкарня в часі депресії, не був у спроможності сплачувати гіпотеку і дім перейшов у чужу власність. Не допомогли старання Комітету Допомоги рятувати потрібну Січову Станицю. Фармер Микола Гуміняк зі стейту Айова, що плекав бараболю, подарував два вагони цього краму і заповнив оба склепи дому. Якби тому 60 літ були популярні „потейто чіпс" або „френч фрайс" бараболя була б сплатила мортґедж, а так зігнила, бо вона теж потребує повітря, а продаж йшла поволі.

Як Січова організація перейшла під Гетьманську владу, то замість платити чинш новому власникові, купила в сусідстві три доми для Союзу Гетьманців-Державників, їх переробила для своїх потреб та більшої залі в середньому домі. Гетьманці ще не докінчили дальших плянів, як Державний департамент наказав їм розв'язатися, мовляв вони дістають накази з Берліна, біля якого жив гетьман Павло Скоропадський. І хоч гетьман м нічого злого не доказано, але вже саме слово „Берлін", звучало недемократично і Союз Гетьманців мусів самоліквідуватися. Шкода було позбуватися будинків на скору руку за півдармо, і Окружний Комітет відділів УНСоюзу вирішив відкупити посілість для користування своєї активности тим більше, що у приміщеннях парохіяльних заль не все можна було влаштовувати союзові імпрези. Створено корпорацію Ukrainian — American Civic Center Inc. Ця установа діяла до кінця минулого року. Старий будинок, сталий ремонт, проблема огрівання (охолодження не було) та великі податки привели до того, що „бара" не могла покривати податків, а чинш з винайму двох заль зменшувався, бо організації шукали вигідніших приміщень. Нема де правди діти, роздор у середині Окружного Комітету створив порожнечу, а нові люди в Управі Дому не вміли жити з людьми, не скликали зборів і привели до того, що не було чим заплатити навіть податку. Наступила криза по успіхах.

Союзовий Дім був центром переселення нової еміграції з Европи. Головою тоді був головний радний Тарас Шпікула, а секратарем — інж. Степан Куропась, вони були теж першими стодоляровими уділовцями Дому. Коли ЗУАДК посилав щораз більше т. зв. діпістів, які не мали спонзорів, або як спонзори їх не хотіли, Окружний Комітет віддав дім для ужитку скитальців. Д-р Іван Смук постарався про ліжка, матраци й інші меблі, Олекса Любас касир подбав про кухарів і харчі, а інші члени комітету шукали помешкань для тих, які вже мали працю, бо прибували нові люди і треба було мати місце для них. Крім того, до цього тимчасового притулку приїжджали щоденно д-р І. Смук і інж. С. Куропась, часом теж православний парох о. Омелян Мицик, забирали людей до уряду для оформлення і в пошукуваннях за працею. Все йшло добре, по пляну, і через цей історичний Союзовий Дім перейшли сотні людей.

Цього року Український Музей ім. Сіменовича купив Союзовий Дім, бо потребує більшого приміщення. Його аґенди зростають і теперішний Дім Музею замалий і непрактичний. Для цілей Музею треба цей дім перебудовувати, треба нову водопровідну систему, огрівання й інший ремонт. Питання тепер є: чи варто перебудовувати чи краще розвалити цей дім, а збудувати новий? Друге питання: чи, може, краще продати посілість, яка є на добрій бизнесовій вулиці, за подвійну ціну купна, бо Союзовий Дім, що його купив Музей за 70,000, вартий щонайменше 150,000 дол., коли взяти до уваги, що посілість має два двоповерхові доми з двома склепами і двома 6-кімнатними помешканнями й один дім між ними з великою залею. Щоб будувати новий дім для Музею, варто розглянутися за новою площею. Площі під будову значно зросли в ціні не лише у нас, але також на сході — в Ню Йорку, Ню Джерзі, Філядельфії. Доми і площі в Ню Йорку в районі Другої авеню і 6-ої чи 7-ої вулиць зросли до нечуваних досі сум. В районі, де постали т. зв. сламс, виростають нові житлові будинки і бизнесові влаштування, а ціна за землю числиться тепер не на льоти чи парцелі, як давніше, а на квадратові стопи. Стейт Ню Джерзі, який має назву „Гарден Стейт", має найдорожчу землю в цілій Америці. Цемент і асфальт забирають родючі землі городових ярин, а нові шляхи допомагають фармерам позбуватися фарм, бо фармери, не маючи збуту на свої продукти, банкротують. Те саме у Філядельфії. Говорив мені недавно на Союзівці д-р Микола Ценко, що йому докучала Управа міста, називаючи його „слам лендлорд". Це йому так надокучило, що він подарував ті порожні забиті дошками доми містові, щоб позбутися клопоту і податків. Чи зле зробив? Може ті будинки, що розвалюються так як у Ню Йорку чи Чикаго, дочекаються того, що на них знайдуть плян воскресіння люди, що шукають нових шляхів збагачення.

Старі доми на два мешкання в українскій околиці на півночі Чикаго, що продавалися ще 5 літ тому за 30,000 - 35,000 дол., тепер продаются за 70,000 - 80,000. Отже в такій історичній добі, коли приходить черга на запущені порожні будинки, Український Музей знайде напевно відповідний об'єкт. Будівельний комітет очолює мґр Еміль Басюк, голова Українського Музею.

Степан Куропась

СВТ-1986

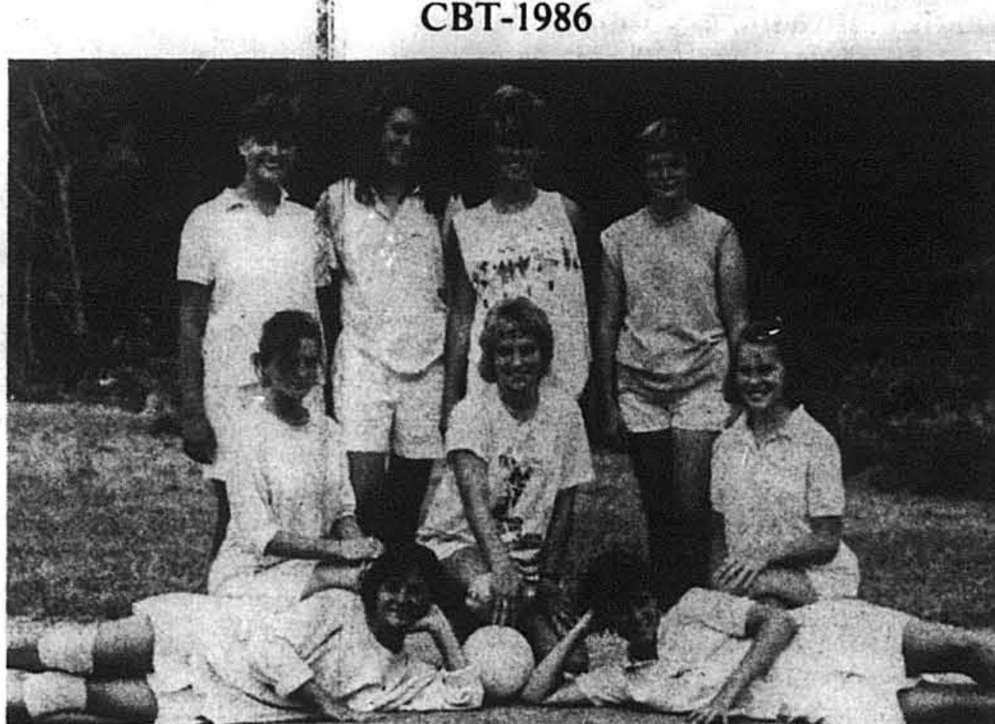
Від 26-го липня до 9-го серпня ц. р. пластовий загін „Червона Калина" успішно провів вже 13-ий з черги Спортово-Вишкільний Табір.

Цьогорічний табір, присвячений імені братчика Богдана Чехута та 60-ліття заснування загону „Червона Калина", краще відомий молоді як СВТ-86, відбувся на власній пластовій оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгемі, Н. Й., де понад 80 таборовиків провели 14 незабутніх днів.

Цього року, так як і в попередніх роках, пластова молодь з ближчих і дальших пластових осередків Америки провела два тижні інтенсивного теоретичного і практичного інструктажу під опікою кваліфікованих інструкторів і Булави, багато з яких самі пройшли через систему СВ таборів. Отаманом (комендантом) цьогорічного табору був пл. сен. Богдан Михайлів.

Спортово-Вишкільні табори „Червоної Калини" мають багато спільної характеристики з іншими пластовими виховними таборами, але він відрізняється тим, що, кристалізуючи спортовий характер і чесности СВТ, вимагає доброго стану здоров'я і фізичної витривалости, бо щоранні вправи і зайняття є фізично виснажуючі.

Рівнож як спеціялізаційний табір СВТ здобув собі признання одного з найкращих пластових таборів на терені ЗСА. З року в рік СВТ доказує, що заздалегідь у деталях опрацьовані пляни, побудовані на різних можливостях (дощева погода і т. п.) запевняють успіх таборів.

Дівоча відбиванкова дружина

Інструктори Спортового табору СВТ-1986

Члени загону „Червона Калина", як, напевно, і члени пластового проводу (головою КПСтаршини є пл. сен. Ігор Сохан, член загону „Червона Калина") та інші з приємністю прислуховуються до слів учасників табору про успіх табору та їхнє задоволення, як також до подяк батьків за те, що їхні діти мали змогу вивчити різні роди спорту, провести конструктивно свої вакації серед природи, в українському середовищі під опікою нового покоління української молоді — старшого пластунства, і під наглядом пластунів сеніорів.

Б. О.

У Совєтському...

(Закінчення зі стор. 2)

ня релігії? Гостра критика в пресі визначних письменників могла б загнати їх у ще більший спротив. Але одною справою є, коли „Правда" критикує економістів, які захвалюють реформи вільної торгівлі — а цілком інакше представляється справа, коли б почати кампанію проти письменників, яких мільйони читачів уважають за духових провідників. Така акція означала б, що нічого не змінилося від днів Суслова, а це спричинило б велике розчарування та ворожість серед населення, зокрема, серед інтеліґенції — до Ґорбачова.

А треба знати, що найбільше захоплення Ґорбачовом проявляється серед культурних шарів населення. Після приходу нових головачів до Кремля, настало незначне розлюзнення твердих ідеологічних приписів для літератури. В кількох останніх місяцях були назначені нові наставники на важливі становища в мистецтві: наприклад — Серґей Залаґін, що перший з-поміж російських письменників у СССР описав винищення селян Сталіном у 30-их роках, став головним редактором журналу „Новий Мир", а Ґріґорій Бакланов, перший російський автор, який написав правду про панічну втечу совєтської армії перед німцями в перших місяцях Другої світової війни, був назначений головним редактором літературного журналу „Знам'я", що також появляється в Москві..

Більшість визначних російських письменників у СССР висловлюють настрої і бажання прогресивних шарів підмосковського населення. А є важко недоцінювати духовий вплив таких письменників, як Астафієв, Айтматов і Биков на освічену верхівку совєтсько-російського суспільства. Все більше й більше появляється таких письменників, що йдуть слідами Александра Солженіцина, який започаткував проповідування за відродження православія в СССР. Ці письменники вірять, що відновлення традиційних релігійних вартостей, — це єдиний спосіб, як розв'язати проблему духовної кризи в СССР. Вони не подають якогось специфічного пляну, як це зробити. Але для людей, розчарованих комуністичною ідеологією, вони подають бодай якусь надію на краще.

Новий совєто-московський заправило, Ґорбачов, не сподівався такого виклику російських письменників у СССР, до якого (виклику), він можливо й сам, несвідомо, причинився, своїм широкопропаґованим, як внутрі Совєтського Союзу, так і за кордоном, ніби то „лібералізмом". Його заохота до „гласности" (відкритости) та до критики всіх недомагань, спричинилася до появи писань про духову кризу в совєтсько-московському царстві.

Українці...

(Закінчення зі стор. 1)

1932-33 в Україні та які були цього причини. Завдяки тому він завважує тепер різницю у підході чужинців до того відтинку історії і злочину совєтського режиму. Тут Р. Конквест з притиском підкреслив, що Великий голод був спричинений не лише економічними засобами, чи спротивом колективізації господарства, але політичними, тобто бажанням Сталіна поруч селянства знищити українську Церкву та українську інтелігенцію, а з цим вбити в зародку будь-які дальші стремління українців до незалежности.

Р. Конквест розглянув у своєму слові окремо байдуже становище Заходу до трагедії в Україні. Підкреслив, що на Заході були три версії про Великий голод, а саме 1) що його взагалі не було, 2) можливо, що був, але не так великий, 3) що він таки був. Тільки дуже нечисленні представники західнього світу хотіли повірити, що Великий голод справді мав місце. Політичні кола, зокрема американські, які бажали тоді добрих відносин із совєтським урядом, опиралися лише на офіційних совєтських документах або офіційних звідомленнях цих чужинців, яким при відвідинах СССР показували „потьомкінські села". Про славного журналіста „Ню Йорк Таймсу" висловлюється автор як про шахрая, який обріхував західній світ.

Щойно тепер, після 50 років, ствердив Р. Конквест, вкінці західній світ бачить що діялося і яка була жахлива і перверзійна дійсність у цих роках. Появу книжки „Жнива смутку" уважають тепер новиною, немов би Великий голод був вчора, а не перед пів сторіччям. Західній світ не знає історії України та історії селянської трагедії в Україні, але тепер йому відкрилися очі.

Після слова автора присутні поставили йому декілька ділових та цікавих питань, на які Р. Конквест вичерпно відповідав. З відповідей виявилось, що автор зацікавився темою Великого голоду тому, що це була невідома та ніким не опрацьована частина історії Східньої Европи, що писання історії це не лише вичислення фактів, а також їхнє насвітлення, до якого можлива й емоційна настанова автора без втрачення об'єктивности, що американський Уряд, хоча дістав в роках 1932-33 багато запитів, що діється в Україні, на них не відповідав, бо мав намір визнати СССР, що люди частенько не вірили, щоб факт Великого голоду відповідав правді і.т.п. Вкінці д-р Р. Конквест заявив, що фільм „Жнива розпачу", який вкінці показують широкій публіці на телевізії, зробив велике враження на пересічного необізнаного з цими фактами чужинецького глядача і його вплив є беззастережний.

Публіка повстанням з місць і довготривалими оплесками подякувала Р. Конквестові за його слова, а опісля довгою чергою чекала на отримання від нього автографу на закуплених на місці книжках. Усі 200 примірників, що були, розпродано негайно і багато людей відійшло без них.

На залі крім українських учасників були чужинецькі кореспонденти а це: автор рецензії на „Жнива смутку" з Ню Йорк таймсу" Дж. Ґросс, кореспонденти „Ню Йорк Бук Рів'ю", і „Ню Йорк Сити Трібюн", польські журналісти і представник „Радіо Свобода".

Як інформують, д-р Р. Конквест дав інтерв'ю, газетам „Ню Йорк Таймс", „Бостон Гералд" і „Лос Анджелес Таймс". Крім того автор виступив в неділю, 12-го жовтня ц.р., на телевізійній програмі каналу Ей-Бі-Сі, в четвер 9-го жовтня на міжнародній годині „Кейбл Нюз Нетворк", а в п'ятницю, 10 жовтня ц.р., на радіопрограмі „Крищен Саєнс Монітор".

Після програми учасники ще довго перебували в УІА, ділючись враженнями при перекусці, розмовляючи також з автором. Прийняття і вечір підготовили технічно Христина Потічна та адміністративний директор УІА Марта Коломиєць.

Тому, що попит на книжку „Жнива смутку" в УНІГУ є великий, побажаним є щоб українці зверталися до їм найближчих книгарень за книжкою, інформуючи що можуть її набути у гуртівні видавництва під адресою: Customer Service: Oxford University Press, 16-00 Pollitt Drive, Fair Lawn, N. J. 07410; тел.(201) 796-8000.

У ФІНЛЯНДІЇ

У „Спортових Вістях" („Свобода" ч. 194 з п'ятниці, 10-го жовтня) у першому параграфі розділу „Вже почався гаківковий сезон" має бути: ..... „Сокіл" закінчив своє традиційне турне у Фінляндії...". — Ред.

Рочестерці тужать за „Журавлями"

Рочестер, Н.Й. (Г.П.) — Проминуло уже декілька днів від дати 1-го жовтня ц.р. коли то загостив до нас у своєму турне хор „Журавлі" з Польщі, а все ще думками линемо за ними по визначеному їм шляху у широку даль цієї просторої країни.

Короткий час їхнього побуту серед нас промайнув мов сон, та відсвіжив притуплені банальними справами щоденного життя спогади минулого, порушив наново тугу за рідними і різке почуття дійсности у цій прибраній, хоч вільній та не рідній країні.

Молитовні пісні репертуару, слова Тараса Шевченка у піснях народні мотиви, найкраще і найдобірніше складена програма. А як милозвучно і близько нашому серцю звучить назва хору „Журавлі", який збуджує подив, вдячність і признання за самопосвяту у плеканні рідної пісні і мови у так невідрадних умовах. Так мало — видається було сказано, а так багато хотілось ще сказати... Зупинити час, і слухати, слухати потонувши у глибину почувань.

У вухах дзвенять все ще пісні-молитви, давні незабутні пісні. Дзвенять чудово досконалі голоси солістів, пригадується рідна атмосфера у щирій зустрічі.

Прощання — важке і болюче переживання. Хотілось би за „Журавлями" полетіти у синю рідну даль, що ввижається часто у снах.

В руках лишився на спомин обазок нашої Белзької Бого-Матері. Вдивляюсь у шрами від шаблі бісурмана на темному обличчі Ікони, і прочитую записані слова благословення: „На щасливу путь і дальші успіхи під її Покровом".

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ МІЛЬНИК, член УНС Відд. 22-го Т-ва „Доброї Волі" в Чикаго, Ілл., помер 27-го квітня 1986 року на 67-му році життя. Нар. 6-го травня 1919 рку в Чикаго, Ілл. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку братів Івана і Петра, сестру Юлію Процик, племінників і племінниць. Похорон відбувся 30-го квітня 1986 року на цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Олек, секр.

ВОЛОДИМИР КРИПЯК, член УНС Відд. 42-гог ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж., помер 9-го серпня 1986 року на 66-му році життя. Нар. 18-го квітня 1920 року в селі Медика, пов. Перемишль, Зах. Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку сестру Олю та ближчу й дальшу родину. Похорон відбувся 14-го серпня 1986 року на цвинтарі св. Михаїла у Гакенсак, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Блиха, секр.

ІВАН ІЛЬЧИШИН, член УНС Відд. 377-го ім. св. Володимира у Ст. Пітерсбурзі, Фла., помер 11-го липня 1986 року на 59-му році життя. Нар. 27-го червня 1927 року в Галичині. Став членом УНС 1968 року. Залишив у смутку дружину Марію і сина Мирона та внучку. Похорон відбувся 15-го липня 1986 року на цвинтарі Сідар Гилл, у Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Остап Михайленко, секр.

КАТЕРИНА ХМЄЛЕВСЬКА, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., померла 11-го серпня 1986 року на 62-му році життя. Нар. 1924 року в Києві, Україна. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку мужа і двоє дітей. Похорон відбувся 12-го липня 1986 року на цвинтарі Окв'ю, в Роял Овк, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

ІВАН ЕДВАРД СУСЬ, член УНС Відд. 264-го Т-ва „Український Тризуб" в Карнегі, Па. помер 13-го липня 1986 року на 60-му році життя. Нар. 15-го липня 1926 року в Карнегі, Па. Членом УНС став 1926 року. Залишив у смутку маму Катерину, сестру Анну Клим і брата Стефана. Похорон відбувся 16-го липня 1986 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Скатт, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар